

“Elektron tibbin multidissiplinar problemləri”

I respublika elmi-praktiki konfransının

QƏRARI

Bakı şəhəri

24 may 2016-cı il

İnformasiya cəmiyyətinin formalaşması, biliklərə əsaslanan iqtisadiyyata keçid, informasiya texnologiyalarının ictimai həyatın bütün sferalarına nüfuz etməsi, tibb sahəsinə də öz təsirini göstərmişdir. İnformasiya-kommunikasiya texnologiyalarının (İKT) tibbə tətbiqi bu sahənin inkişafı üçün yeni imkanlar açmış və eyni zamanda, səhiyyə sistemindəki ənənəvi həkim-pasiyent-tibb müəssisəsi münasibətlərinin transformasiyasını, müalicə-diaqnostika və profilaktika metodlarının dəyişməsinə, sağlamlığın monitorinqi proseslərinin təkmilləşdirilməsini şərtləndirmişdir.

Respublikamızda da səhiyyənin informasiyalaşdırılması üzrə işlər həyata keçirilir. "Azərbaycan-2020: gələcəyə baxış" İnkişaf konsepsiyasında səhiyyədə islahatların aparılması, qanunvericilik bazasının və tibbi idarəetmənin təkmilləşdirilməsi, ölkənin elmi tibbi potensialının innovativ fəaliyyətinin gücləndirilməsi ölkə səhiyyəsinin əsas inkişaf istiqamətləri kimi müəyyənləşdirilmişdir. İnkişaf Konsepsiyasında əhalinin sağlamlığının monitorinqi üzrə müxtəlif tibbi elektron reyestrlər, vətəndaşların “elektron sağlamlıq kartı” sistemi və vahid səhiyyə informasiya sisteminin yaradılması da bəyan edilmişdir. “Azərbaycan Respublikasında informasiya cəmiyyətinin inkişafına dair 2014-2020-ci illər üçün Milli Strategiya”nın əsas istiqamətlərindən biri də məhz elektron tibbin formalaşdırılmasıdır. Bu məqsədə çatmaq üçün bütün tibbi personalın, tibb müəssisələrinin etibarlı, təhlükəsiz genişzolaqlı İnternetə qoşulmasını təmin edən Milli Səhiyyə şəbəkəsinin yaradılması və inkişaf etdirilməsi; elektron sağlamlıq kartı sisteminin inkişaf etdirilməsi və bütün yaş qruplarının elektron sağlamlıq kartları ilə təmin olunması; tibbi informasiya sistemlərinin tətbiqinin genişləndirilməsi və elektron sağlamlıq sistemi ilə inteqrasiyası; ümumi istifadə üçün elektron tibbi resursların yaradılması; teletibbin inkişaf etdirilməsi; tibb işçilərinin İKT biliklərinin artırılması kimi məsələlərin həlli nəzərdə tutulub.

Vətəndaşların yüksəkkeyfiyyətli və təhlükəsiz tibbi xidmətlərlə təmin olunması, statistik verilənlərin toplanması, qorunması, emalı və ötürülməsi, tibbi tədqiqatların və fasiləsiz tibbi təhsilin informasiya dəstəyinin təmin edilməsi, istər həkim qərarlarının, istərsə də idarəedici qərarların qəbul olunması səhiyyənin kompleks informasiyalaşdırılmasını təmin edən vasitələrin təqdim edilməsini zəruri etmişdir.

Yaşayış yerindən və sosial vəziyyətindən asılı olmayaraq vətəndaşların vaxtında və keyfiyyətli tibbi yardıma əlyətərliyinin təmin olunması dövlətin mühüm sosial məsələsidir. İnformasiya, kommunikasiya və tibbi texnologiyaların inkişafı nəticəsində əhaliyə tibbi yardımın göstərilməsinin təşkilinin yeni istiqamətləri formalaşmışdır ki, bu da bir çox

ölkələrin praktiki səhiyyə sferasında uğurla istifadə olunur. Bir tərəfdən kiliniki praktikada bu texnologiyaların tətbiqinin üstünlükləri, digər tərəfdən zamanın çağırışı və mövcud ənənələr son onilliklərin müzakirə mövzudur.

Bu baxımdan 24 may 2016-cı il tarixdə AMEA Rəyasət Heyəti, Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyi, Azərbaycan Tibb Universiteti və AMEA İnformasiya Texnologiyaları İnstitutunun təşkilatçılığı ilə **“Elektron tibbin multidissiplinar problemləri”** I respublika elmi-praktiki konfransı mühüm əhəmiyyətə malikdir.

Konfransın keçirilməsində əsas məqsəd ölkədə informasiya cəmiyyətinin inkişafı şəraitində müvafiq dövlət siyasətinə uyğun olaraq elektron səhiyyənin formalaşmasına elmi dəstək vermək, tibdə İKT və İKT-də tibbi problemlərin aktual multidissiplinar aspektlərini və tendensiyalarını müzakirə etmək, e-tibbin tətbiqini ləngidən problemləri müəyyənləşdirmək, bu sahədə mövcud dünya praktikasını nəzərə alaraq milli prioritetləri təyim etmək, elektron tibb mövzusunda aparılan elmi tədqiqatlarla bağlı pərakəndəliyi aradan qaldırılmaqdır.

Konfransda tibb və İKT sahəsində çalışan alim və mütəxəssislər tərəfindən plenar iclasda 6 məruzə, üç tematik seksiyada isə 76 məruzə təqdim olunmuş, çox əhəmiyyətli təkliflər və tövsiyələr irəli sürülmüşdür.

Yuxarıda deyilənlər nəzərə alınaraq qərara alındı:

1. “Elektron tibbin multidissiplinar problemləri” I respublika elmi-praktiki konfransının işi məqbul hesab edilsin.
2. Klinik tibdə, tibbi təhsildə və elmdə müxtəlif təyinatlı intellektual tibbi informasiya sistemlərinin, həmçinin bütün yaş qruplarından olan pasiyentlərin elektron sağlamlıq kart sisteminin yaradılması istiqamətlərdə elmi-tədqiqat işlərinin aparılması məqsədəuyğun hesab olunsun.
3. Əhalinin maarifləndirilməsi məqsədi ilə tibbi təyinatlı veb-saytların işlənilməsi tövsiyyə olunsun.
4. Tibbi statistik məlumatların toplanması üçün on-line resursların yaradılması və onların əsasında tibbi demoqrafik tədqiqatların aparılması məqsədəuyğun hesab edilsin.
5. Tibbin informasiyalaşdırılması istiqamətində mövcud olan problemlərin həlli məqsədilə multidissiplinar elmi tədqiqatlar aparılsın.
6. Tibb müəssisələrinin kompleks avtomatlaşdırılması və vahid informasiya fəzasının formalaşdırılması, apteklərin informasiyalaşdırılması və onların verilənlər bazasının yaradılması istiqamətində İKT-həllərin işlənilib hazırlanması üzrə elmi-praktiki işlərin aparılması məqsədəuyğun hesab edilsin.
7. Fundamental və tətbiqi tibbi elmi tədqiqatlara informasiya dəstəyi göstərilsin. Bu məqsədlə elmi tədqiqatların və tibbi ədəbiyyatın mərkəzləşdirilmiş bazası yaradılsın, antiplagiat proqramı işlənilsin, beynəlxalq bazalara çıxış imkanı təmin olunsun.
8. E-tibb sahəsində terminologiyanın sistemləşdirilməsi, milli terminoloji standartların işlənilməsi, lüğət və qlossarilərin hazırlanması üzrə işlər həyata keçirilsin.
9. Beynəlxalq standartlara istinad etməklə, vahid metodoloji əsasda tibbi sənəd dövriyyəsinə dəstəkləyən milli standartların işlənilməsi məqsədəuyğun hesab edilsin.
10. E-tibbdə fərdi məlumatların mühafizəsi və təhlükəsiz ötürülməsi üzrə tədqiqat işləri həyata keçirilsin.

11. Səhiyyə menecerləri və tibb işçiləri üçün distant təhsil və mobil texnologiyaların istifadəsi təmin edilsin, səmərəli kadr hazırlığı üzrə fasiləsiz tibbi təhsil sistemi təkmilləşdirilsin, e-tibb sahəsində kadr hazırlığı üçün müvafiq tədris proqramları işlənilsin, lazımi İKT bilik və bacarıqlara yiyələnməsi üçün müxtəlif səviyyələrdə kurslar, tibbi təlimlər təşkil edilsin.
12. Tibbi təhsil müəssisələrində tibbi informatika fənninin məzmununa yenidən baxılsın, dərs vəsaitləri texnoloji inkişafa uyğunlaşdırılsın, bütün tibbi təhsil pillələri və təhsildən sonra (*rezidentura və təhsil sonrası*) üçün tibbi informatikanın tədrisi təmin edilsin.
13. Tibbi kadrlara tələb və təklifin təyini üçün informasiya bazası formalaşdırılsın, bu məqsədlə, ÜST-in təşəbbüsünə uyğun olaraq, müvafiq sosioloji sorğular keçirilsin.
14. Azərbaycanda e-səhiyyənin formalaşması və inkişafı üzrə Dövlət Proqramının işlənilməsi zəruriyyəti barəsində müvafiq qurumlara müraciət olunsun.
15. Konfransın təşkilində və keçirilməsində göstərdikləri dəstəyə görə təşkilat komitəsinə, proqram komitəsinə və işçi qrupa təşəkkür bildirilsin.
16. Konfransın materiallarının Səhiyyə Nazirliyinin elmi-tədris müəssisələri və onların kitabxanalarına, Milli Elmlər Akademiyasının müvafiq qurumlarına və ali məktəb kitabxanalarına, həmçinin əlaqədar təşkilatlara, konfransda məruzə olunan materialların xülasələrinin ingilis dilli variantının beynəlxalq təşkilatlara yayılması təmin edilsin.
17. Elektron tibb sahəsində ölkə daxili və beynəlxalq əlaqələrin inkişaf etdirilməsi üzrə tədbirlər həyata keçirilsin.
18. Elektron tibb problemləri üzrə respublika konfransının növbəti illərdə keçirilməsi məqsəduyğun hesab olunsun.
19. Konfransda təqdim olunan məruzələrin ən yaxşısı “İnformasiya Texnologiyaları Problemləri” və “İnformasiya Cəmiyyəti Problemləri” jurnallarında çap edilsin.